

Korea ve světě

THE ACADEMY OF
KOREAN STUDIES

Obsah

1. Úvod
2. Historie
3. Hospodářský růst
4. Přijetí demokracie
5. Jižní Korea na světové scéně

1. Úvod

Korejská republika (Jižní Korea) zaujímá jižní polovinu Korejského poloostrova. Na západě, na druhé straně Žlutého moře, leží Čína a na východě, za Východním mořem, Japonsko. Severní polovinu Korejského poloostrova zaujímá Korejská lidově demokratická republika (Severní Korea).

Všeobecné údaje

- Oficiální název: Korejská republika
- Poloha: 38° a 33° severní šířky a 126° východní délky
- Rozloha: 100 266 km² (2013)
- Hlavní město: Soul (9 926 000) (2013)
- Počet obyvatel: 50 220 000 (2013)
- Hustota obyvatel: 501 osob/km² (2013)
- Jazyk: korejština (Písmo: Hangul)
- Náboženství: buddhismus (22,8%), protestantské (18,3%), katolické (10,9%), ostatní (1,1%), ateismus (46,9%)
- Politický systém: prezidentská republika
- Průměrná teplota: -2,5°C (leden) až 25,4°C (srpen)
- Národní vlajka: Taegeukgi
- Národní květina: Mugunghwa (Růže Sharon)

Ekonomika

- HDP (nominální): US \$ 1 417 miliard (2014)
- HDP na obyvatele (nominální): US \$ 28 101 (2014)
- HDP (PPP): US \$ 1 779 miliard (2014)
- HDP na obyvatele (PPP): US \$ 35 277 (2014)
- HND (nominální): US \$ 1 366 miliard (2014)
- HND na obyvatele (nominální): US \$ 27 090 (2014)
- HND (PPP): US \$ 1 746 miliard (2014)
- HND na obyvatele (PPP): US \$ 33 620 (2014)
- Vývoz: US \$ 573 miliard (2014)
- Dovoz: US \$ 526 miliard (2014)
- Giniho koeficient: 31,1 (2011)
- HDI (Zpráva o lidském rozvoji): 0,891 (15. místo) (2013)
- Nejdůležitější průmyslová odvětví: Polovodiče, automobily, stavba lodí, spotřební elektronika, mobilní telekomunikace, ocel

- Měna: won (KRW, Korejský won) (US \$ 1 = 1 060 won) (2014)

2. Historie

STAROVĚKÁ KOREA

Korejský poloostrov byl obydlen od starší doby kamenné. Na začátku doby bronzové již osadníci na území založili první oficiální stát Kočoson. Zakladatele Kočosonu dodnes Korejci nazývají „dědeček Tangun“. Podle dávné legendy se Tangun narodil ze svazku medvěda a syna Nebeského krále, Hwanunga, který sestoupil z nebe na zem, aby mohl žít mezi lidmi. Kočoson byl vládcem severní části Korejského poloostrova a zároveň názvem velké oblasti, která zahrnovala i území dnešní Mančurie. Království prosperovalo po dlouhou dobu, než bylo v roce 108 př.n.l. dobyt dynastií Han.

TŘI KRÁLOVSTVÍ

Tři samostatná království bojovala o nadvládu nad poloostrovem v období od 1. století př.n.l. do 7. století n.l. Království Kogurjo v severní části, Pekče na jihovýchodě a Silla na jihozápadě byla nakonec sjednocena pod vládou Silla roku 676 n.l. Následovalo dlouhé období míru pod vládou království Silla až do začátku 10. století, kdy království Silla osláblo a bylo podrobena novým královstvím Korjo roku 935 n.l. V období sjednocené Sily došlo k významným pokrokům v umění a vědě, a to zejména v oblastech buddhismu, architektury, astronomie, zemědělství a literatury.

Náboženství v Koreji

Buddhismus se dostal do Koreje přes Čínu roku 372 n.l. a rychle pronikl do korejského způsobu myšlení, kultury a duchovního života. Buddhismus byl národním náboženstvím Koreje v období od tří království do doby království Korjo. Dynastie Čoson (1392-1910) pak adoptovala za svou vládnoucí filosofii konfucianismus.

Katolicismus se na poloostrov dostal na konci 18. století a protestantismus v 19. století. Zpočátku se korejské úřady snažily křesťanství potlačit, ale počet věřících přesto pokračoval v růstu i na konci 19. století a počátku 20. století. V současné době se zhruba 30% Korejců hlásí ke křesťanství. Nicméně buddhismus je stále populární a konfucianismus nadále silně ovlivňuje sociální normy, zejména korejskou pracovní morálku. V Jižní Koreji je volně praktikována paleta dalších náboženství, včetně islámu.

KORJO A ČOSON

< Korjo >

Království Korjo se dostalo k moci v roce 935 n.l. poté, co absorbovalo království Silla. Korjo přijalo buddhismus jako své národní náboženství a v této době vzniklo několik vynikajících buddhistických uměleckých děl. Království také udržovalo otevřenou zahraniční politiku, mezi cizinci se stalo známé jako „Korea“. Korjo ovládalo Korejský poloostrov zhruba 470 let až do vzestupu dynastie Čoson na konci 14. století.

Tripitaka Koreana

Tripitaka Koreana je nejobsáhlejší sbírka buddhistických posvátných textů na světě. Texty jsou vyřezané do 81 258 dřevěných bloků a tato rozsáhlá práce, která byla dokončena v 13. století během Korjo dynastie, měla sloužit jako prosba o Buddhovu ochranu proti mongolské invazi. Každý blok obsahuje zhruba 320 čínských znaků na každé straně. Celkově asi 52 milionů znaků bylo pečlivě vyřezáno s velkou mírou pravidelnosti a v celé kolekci není prakticky jediná chyba.

< Jikji >

Jikji je zkrácený název korejského buddhistického dokumentu Antologie zenových učení velkých buddhistických kněží, který byl vytištěn v chrámu Heungdeok v roce 1377 během pozdní dynastie Korjo. *Jikji* je uznávána jako nejstarší dochovaná kniha na světě z kovové pohyblivé sazby. Tento spis byl vydán o 78 let dříve než známá 42 řádková Bible Johanna Gutenberga, která byla vytištěna kolem roku 1450. *Jikji* je v současné době uchován v divizi Manuscripts Orientaux Francouzské národní knihovny. Tento spis byl zahrnut mezi UNESCO program Paměť světa v roce 2001.

< Čoson >

Dynastie Čoson (1392-1910) vládla nad poloostrovem po více než 500 let. Založil ji I Song-ge (později známý jako král Taedžo), který byl generálem dynastie Korjo (918-1392) až do jejího pádu. Hlavním městem se stal Hanjang (dnešní Soul).

Vládcí dynastie Čoson podporovali konfuciánské ideály a doktríny v celé společnosti. Konfuciánská etika a rituály byly vyučovány v rodinách a ve školách a úředníci byli jmenováni na základě složení Konfuciánské státní zkoušky. Kulturní inovace a rozvoj dosáhl vrcholu během raného období dynastie Čoson za vlády krále Sedžonga Velikého (pravnuke krále Taedža, 1418-1450). Nejznámějším výtvozem za vlády krále Sedžonga byla korejská abeceda, Hangul.

V půlce dynastie Čoson byla země zdevastována japonskou invazí (1592-1598), a dále

pak invazí z Mančurie (1627-1637). Nicméně v druhé polovině dynastie vládci upevnili svou vládu nad dnešním územím Koreje a rozvoj v oblasti klasické korejské kultury, obchodu, vědy, literatury a technologie dosáhl vrcholu.

Na přelomu 20. století čelila Korea mnoha externím hrozbám, které vedly k mezinárodním mocenským bojům a nakonec k okupaci země Japonskem v 1910.

Dědictví dynastie Čoson je značné a tvoří základ současné korejské společnosti, určuje kulturní normy, způsob života, právní systém, vztahy mezi starší a mladší generací, stejně jako společenské postoje k aktuálním tématům.

Hangul: korejské písmo

Král Sedžong Veliký (1418-1450) je uznáván jako největší panovník v korejské historii. Byl to on, kdo obnovil Jiphyeonjeon, orgán akademického výzkumu, který v roce 1443 úspěšně vytvořil korejskou abecedu, Hangul. Tato abeceda umožnila Korejcům psát foneticky namísto používání čínských znaků. I přesto, že akademická sféra i nadále používala čínské znaky, velké množství literatury teď mohlo být napsáno způsobem, který většina Korejců byla schopna přečíst. Tyto symboly, které reprezentují souhlásky a samohlásky, jsou velmi logické a výstižné a je možné se je naučit během několika hodin. Toto je důvod, proč je Hangul uznáván jako jeden z nejvíce vědeckých systémů písma na světě.

Korejské historické vesnice: Hahoe & Yangdong

Hahoe and Yangdong, dvě z nejslavnějších historických vesnic v Koreji, udržely neporušené klanové linie z generace na generaci po více než 5 století. Vesnice se nachází ve výjimečně malebném přírodním prostředí a vesničané zachovali původní životní styl a zvyklosti rodin konfuciánských vzdělavců. Tyto vesnice jsou také důležitým zdrojem veřejného zájmu o nezměrnou hodnotu historie a tradic národa. Obě vesnice byly zařazeny do Světového dědictví UNESCO v 2010.

POLOOSTROV ROZDĚLEN

< Hnutí 1. března >

Úsvit moderní éry nevěstil pro Korejský poloostrov nic dobrého. Japonsko anektovalo Koreu v roce 1910, hned v počátcích japonského imperialismu, a Korejci s velkým úsilím bojovali o znovuzískání své suverenity.

Dne 1. března 1919 byla vydána Deklarace nezávislosti, podepsána 33 významnými korejskými vůdci. Toto vyvolalo národní povstání proti japonské okupaci a doma i v zahraničí byl zahájen politický i ozbrojený odpor. V čínské Šanghaji byla založena Prozatimní vláda Korejské republiky.

< Osvobození a válka >

Korejský poloostrov byl osvobozen v srpnu 1945 po kapitulaci Japonska v druhé světové válce. K rozdělení poloostrova podél 38. rovnoběžky došlo téměř okamžitě, když sovětská a americká vojska vstoupila na území Koreje za účelem odzbrojení zbývajících japonských vojáků. Stručně řečeno, Korea se stala geopolitickou obětí namačkanou mezi dvěma světovými velmocemi. 15. srpna 1948 byla jižní polovina poloostrova znovuzrozena jako Korejská republika, nezávislý národ s demokratickými principy a svobodným tržním hospodářstvím. Lid Jižní Koreje zvolil pod dohledem OSN své Národní shromáždění. Shromáždění pak jmenovalo prvním prezidentem Dr. I Sung-mana, vůdce hnutí za nezávislost, který vystudoval v USA.

Na severu byla mezitím založena Korejská lidově demokratická republika s Kim Ir-senem, podporovaným Sověty.

Jak se prokázalo po odtajnění historických dokumentů, 25. června 1950 Severní Korea napadla s pomocí Sovětského svazu Jižní Koreu. Toto ohlašovalo začátek války, která se rychle vyvinula do mezinárodního konfliktu.

Soul padl do rukou severokorejského vojska během prvních tří dnů bojů a v srpnu už severokorejská armáda zabrala zbytek území Jižní Koreje, s výjimkou Busanu, přístavního města na jihovýchodě země, a okolních oblastí.

Rada bezpečnosti Organizace spojených národů rychle rozhodla o poskytnutí pomoci Jižní Koreji a vojenské jednotky a lékařský personál byl vyslán z více než 21 členských zemí. Po nyní již legendárním obojživelném vyloďení generála MacArthura v Inčonu dne 15. září jednotky OSN vedené jihokorejským a americkým velením zatlačily severokorejskou armádu až k čínské hranici. Když se bojová linie přiblížila k čínské hranici, Čína vstoupila do války na straně Severní Koreje a jihokorejské a americké jednotky byly opět vytlačeny na jih. 4. ledna 1951 byl Soul opět v rukou Severokorejců.

Vojska Jižní Koreje a OSN, která byla složena převážně z amerických jednotek, pak za velkých ztrát pro obě strany vytlačila Severokorejce a Čínany zpět k 38. rovnoběžce. Tato válka způsobila nejen obrovské ztráty na životech a dramatické sociální otřesy, ale celý poloostrov byl zredukován na trosky. Jakákoli infrastruktura, která zbyla z dob japonské kolonizace, byla z převážné části zničena. Tato bratrovražedná válka skončila dohodou o příměří v červenci 1953. Mírové dohody nebylo dodnes dosaženo.

USA a bývalý Sovětský svaz vytvořily před válkou hranici podél 38. rovnoběžky. Nová hranice s názvem Vojenská demarkační linie (MDL – Military Demarcation Line) byla po válce vytvořena v blízkosti této předchozí hranice. Tato linie je obklopena 4 km širokou demilitarizovanou zónou (DMZ – Demilitarized Zone), která slouží jako nárazníková zóna pro tuto těžce ozbrojenou hranici mezi oběma Korejemi. Korejská republika má v současnosti okolo 50 milionů obyvatel, zatímco Korejská lidově demokratická republika má populaci asi 25 milionů.

3. Hospodářský růst

Pod vedením prezidenta Pak Čong-hui, který byl prezidentem od roku 1961 do roku 1979, Jižní Korea přijala silně exportní a vládou řízenou ekonomiku za účelem zvýšení hospodářského růstu. Rapidní ekonomický růst, přezdívaný „Zázrak na řece Han“, je z převážné části připisován prezidentu Pakovi. Jeho pětileté plány s cílem podpořit hospodářský rozvoj protěžovaly velké korporátní podniky, kladly důraz na zvyšování zaměstnanosti a zlepšily konkurenceschopnost Jižní Koreje.

Nevídaný ekonomický růst Jižní Koreje začal na počátku 60. let v době, kdy státní ekonomická politika změnila své zaměření z dřívější industrializace nahrazující dovoz směrem k vývozní politice. V rámci této nové politiky vláda podporovala lehká průmyslová odvětví s vysokým podílem lidské práce, jako např. textilní a oděvní průmysl, v kterých měla Korea relativní výhodu.

V druhé polovině 60. let a v 70. letech se důraz opět přesunul z lehkého průmyslu k těžkému a chemickému průmyslu s vysokou přidanou hodnotou. Železo, ocel, neželezné kovy, elektronika a chemická výroba byly vybrány jako nejdůležitější odvětví v soutěži o hospodářský růst.

V roce 1981 začal být kladen důraz na výzkum a vývoj (R&D) a v druhé polovině 80. let vzrostl vývoz technologií a elektronických výrobků. Několik společností, včetně Samsungu, Hyundai a dnešního LG, se během této exportní ekonomické politiky, která pokračovala až do 90. let, rozrostlo do světových měřítek. Díky podpoře státu tyto korejské konglomeráty investovaly do kapitálově náročného těžkého a chemického průmyslu, zatímco vláda se nadále soustředila na průmyslovou a sociální infrastrukturu.

V roce 1970 bylo zahájeno tzv. Saemaul hnutí, které mělo sloužit k modernizaci zemědělství a zapojení venkovského obyvatelstva do výroby. Saemaul znamená „nová vesnice“. Tato kampaň přispěla k rozvoji vesnic a zlepšení životních podmínek zemědělců. Kampaň byla později rozšířena i do průmyslových závodů a městských oblastí. Principy hnutí Saemaul byly od té doby přejaty i jinými rozvojovými zeměmi, a Jižní Korea se tak s nimi dělí o své znalosti a zkušenosti.

Tato exportní, vládou řízená ekonomická strategie se ukázala jako velmi úspěšná pro hospodářský růst. Jižní Korea je jedinou zemí od druhé světové války, která se proměnila z příjemce zahraniční pomoci na dárce zahraniční pomoci během jedné jediné generace. V roce 2014 byla Jižní Korea 5. největším vývozcem a 7. největším dovozcem na světě.

JAKÉ FAKTORY OVLIVNILY JIHOKOREJSKÝ HOSPODÁŘSKÝ RŮST?

Jižní Korea dosáhla překvapujícího hospodářského růstu díky kombinaci silných vůdců, dobře vyškolených úředníků, odvážných průmyslníků a motivované pracovní síle.

Ambiciózní podnikatelé ochotně reagovali na vládní pobídky ke zvýšení vývozu a rozvoji nových průmyslových odvětví.

Dědictví konfucianismu v Jižní Koreji klade velký důraz na vzdělání, harmonické osobní vztahy a další povinnosti k rodičům a předkům. V době počátků jihokorejské industrializace byli skoro všichni korejští pracovníci gramotní a byli schopni se snadno naučit nové dovednosti.

Otevřená hospodářská politika v zemi také napomáhala přijetí více pokročilých technologií a institucí z jiných zemí. Zahraniční investice a vysoká míra jihokorejských domácích úspor přispěly k rozvinutí těžkého průmyslu a převody finančních prostředků zasílaných jihokorejskými pracovníky ze zahraničí také pomohly celkovému hospodářskému růstu. Například v období od poloviny 60. let do konce 70. let byl velký počet jihokorejských horníků a zdravotních sester poslán pracovat do západního Německa.

4. Přijetí demokracie

Jihokorejský lid vedl boj za svobodnou a demokratickou vládu. Země byla od 60. let řízena prezidentem Pak Čong-hui a poté bývalými vojenskými generály. Jižní Korea v roce 1993 získala po úspěšných svobodných volbách civilní vládu.

Jihokorejské noviny a televizní stanice nyní mohou publikovat a vysílat různorodé názory beze strachu z pronásledování. Internet a sociální sítě jsou všudypřítomné. Rychlé zasílání zpráv a komunikace jsou na dosah ruky pro téměř všechny obyvatele, zejména pro mladé lidi.

Silná jihokorejská ekonomika byla vytvořena v období, kdy demokracie byla potlačována pod záminkou rozvoje. Právě tento rozvoj ale později vedl k vyvolání postupného přechodu k prosperující demokracii, kterou teď Jihokorejci užívají. Rychlý ekonomický růst ale vedl i k sociální a ekonomické nerovnosti a ti, kteří se nestihli přizpůsobit, pak hráli roli katalyzátoru pro další demokratizaci.

5. Jižní Korea na světové scéně

Korea byla po stovky let známa jako „poustevnické království“ (anglicky Hermit Kingdom). Nicméně, obchodníci a imigranti se vždy do určité míry na poloostrov dokázali dostat. Kulturní artefakty a starobylé záznamy nám říkají, že docházelo k výrazným kulturním výměnám, včetně masové migrace kmenů z Číny, usazení se arabských obchodníků a příchodu jihovýchodních Asiatů. Město Kjongdžu, hlavní město tehdejšího Silla království, které leží v jihovýchodní části poloostrova, bylo nejvýchodnějším koncem tzv. hedvábné stezky, táhnoucí se z Evropy přes celý asijský kontinent.

Co se týče nedávné minulosti, Jižní Korea upevnila své místo jako součást globální komunity a svět dostal možnost seznámit se s Korejci, korejskými produkty a kulturou. Běžný jihokorejský student se také například snaží za pomoci chytrého telefonu komunikovat se zahraničními komunitami, učí se anglicky či jiný cizí jazyk a sní o tom, že uvidí svět.

Digitální komunikace je v mnoha ohledech dnešní ekvivalent hedvábné stezky. Pokud jde o přístup k internetu, je Jižní Korea jednou z nepokročilejších zemí na světě a její informační dálnice jsou široké a dalekosáhlé. Prostřednictvím těchto komunikačních kanálů si Korejci vyměňují myšlenky, zkušenosti a vědomosti s lidmi po celém světě a toto přispívá k obohacení korejské kultury, tak jak byla předána minulými generacemi.

Během celé historie byla kulturní výměna klíčovým prvkem v mezinárodním styku. Toto platí i dnes v našem stále více propojeném světě. Jihokorejská populární hudba (K-pop), filmy a seriály získaly oddané mezinárodní publikum poté, co se tzv. Hallyu (Korejská vlna) prohnala světem. Jižní Korea také, na druhé straně, stále přijímá kulturní prvky od zbytku světa.

KAŽDODENNÍ ŽIVOT V KOREJI

Většina Korejců nosí moderní oblečení a tradiční korejské oblečení hanbok se už dnes nosí jen při zvláštních příležitostech jako jsou svatby nebo tradiční svátky. Hanbok se skládá z krátkého sáčka a dlouhých šatů pro ženy a saka a volných kalhot zavázaných u kotníků pro muže. Typické korejské jídlo tvoří rýže, polévky a kimči (kysané zelí) a jí se hůlkami. Korejci používají tradiční systém podlahového vytápění ondol, který se používá i v dnešních moderních domácnostech. Bytové komplexy jsou kvůli velmi vysoké rychlosti urbanizace nejtypičtějším způsobem bydlení. Taekwondo, korejské tradiční bojové umění, si udržuje popularitu i v současnosti a nyní je mezinárodním sportem.

**The Academy of Korean Studies
Center for International Affairs,
Division of Understanding Korea Project**

108° Research Complex(Munhyeongwan), The Academy of Korean Studies, 323
Haogae-ro, Bundang-gu, Seongnam-si, Gyeonggi-do, 13455, Republic of Korea

- Tel. (82) 31-739-9729
- Fax. (82) 31-739-9726

<http://www.ikorea.ac.kr/>

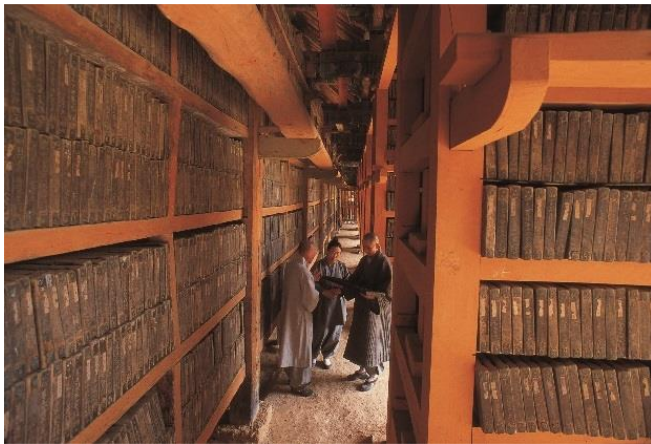
[무궁화]

Mugunghwa (růže Sharon), národní květina Jižní Koreje

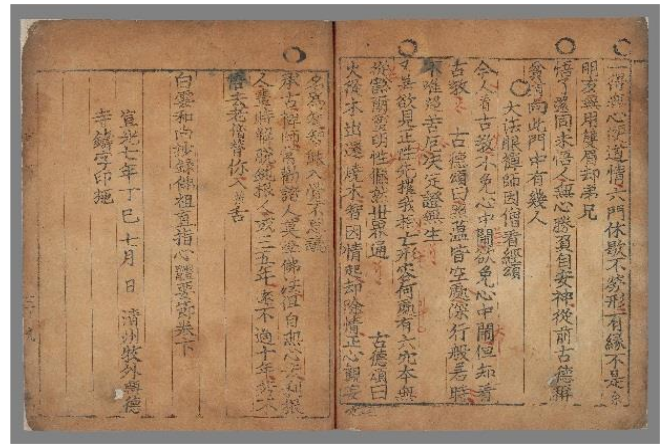
[단군신화]

Tangun v mýtu o vzniku Koreje

[팔만대장경]

Interiér Janggyeong Panjeon, část chrámu, kde je uložena Tripitaka Koreana

[직지]

Jikji (nejstarší dochovaná kniha z kovové pohyblivé sazby na světě)

[세종대왕]

Král Sedžong

[한글]

Hangul, korejské písmo

FOTKY

[1945년 해방의 기쁨]

Korejci oslavují svou nezávislost od japonského impéria v roce 1945.

[새마을운동_다리건설]

Na této fotografii vesničané pokládají betonovou dlažbu s použitím materiálů, které jim poskytla korejská vláda

[IT강국]

Jižní Korea se, jako výsledek zaměření na výzkum a vývoj (R&D) ze strany vlády a soukromého sektoru, stala významným IT centrem.

[조선]

Jedna z mnoha loděnic, které pomohly Koreji stát se jedním z největších stavitelů lodí na světě.

[현대자동차 공장]

Montáž automobilů v automobilce Hyundai

FOTKY

[과거의 서울_광화문]
Soul v minulosti

[현재의 서울_광화문]
Soul v současnosti

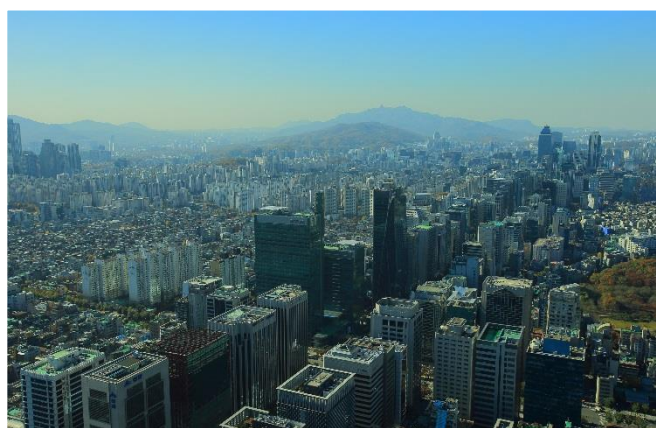
[과거의 한강]
Řeka Han v minulosti

[현재의 한강]
Řeka Han v současnosti

[서울의 청계천 야경]
Noční pohled na říčku Cheonggyecheon

[서울의 빌딩]
Obchodní budovy v Soulu

FOTKY

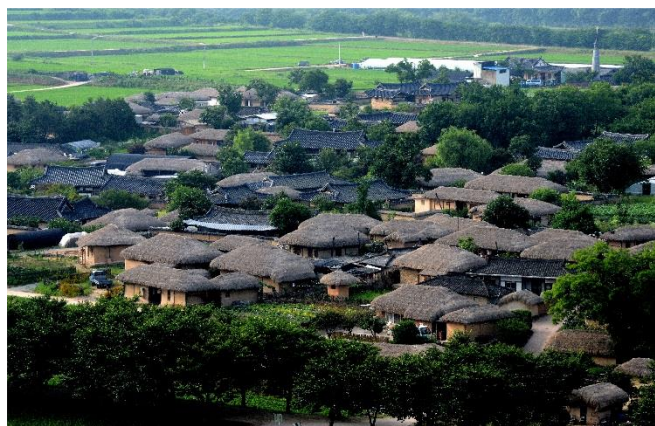
[한옥 마을_서울]

Hanok (tradiční korejský dům) vesnička

[서울 도심_명동]

Pohled na centrum Soulu

[하회마을]

Korejské historické vesnice Hahoe

[양동마을]

Korejské historické vesnice Yangdong

[민주화 운동]

Demonstranti během Červnové demokratické revoluce roku 1987

[한복]

Tradiční korejský
Hanbok

FOTKY

[온돌]

Tradiční systém vytápění *Ondol*

[한국의 상차림]

Prostřený stůl v Koreji

[태권도]

Korejské bojové umění
Taekwondo